

Psykoanalytiske dialoger

Bogudgivelse præsenterer aktuelle kliniske og teoretiske emner og fungerer samtidig som opus 1 fra nyt universitetscenter.

Center for Psykoanalyse ved Institut for Psykologi, Københavns Universitet, åbnede i 2010. "Det taler. Psykoanalytiske dialoger" er det første værk med bidrag fra stedets forskere.

I syv artikler diskuteres aktuelle og relevante kliniske og teoretiske emner. De kliniske bidrag drejer sig om tomhedsfølelsen hos borderline-klienter, spiseforstyrrelser og seksuelle overgreb på børn – komplicerede problematikker, som ingen psykoanalytiske metoder har let ved at behandle. De teoretiske bidrag omhandler aspekter af psykoanalysens særlige genstandsfelt – det ubevidste. Heraf også bogens titel: "Det taler". Lacan udskiftede Descartes' udsagn: Jeg tænker – ergo eksisterer jeg, til: Det tænker. Titlen henviser til påvisningen af, at Det taler med, og at det ubevidste er umuligt at se bort fra, hvis man ønsker at arbejde seriøst med psykiske fænomener.

Litteraten Lilian Munk Rösing har skrevet bogens første artikel, "Det ubevidstes etik". Det fremgår her, at den Freudbashing, der præger psykologien, ikke findes i fag som filosofi, sprogvidenskab, litteratur og kunst, der beskæftiger sig med menneskelige ytringer, som indeholder mangetydige lag af mening. Her er den tekstfortolkende tilgang, som Freud udviklede for at finde den skjulte mening i drømme, vitser og fortællelser, åbenbart til stærk inspiration. I psykologien og psykiatrien hersker den opfattelse, at psykens patologiske fænomener kan forstås uden at inddrage det ubevidste, når selvsamme psykes litterære og kunstneriske frembringelser ikke kan.

To typer introduktion

Bogens øvrige artikler er skrevet af psykologer. Neuropsykologen Birgit Bork Mathiesens "Infantil amnesi" handler om det faktum, at vi ikke har bevidste erindringer om de første leveår.

Samtidig ved vi fra tilknytningsforstyrrede og omsorgssvigtede børn, at traumatiske hændelser i denne tidlige livsfase har en meget stærk indflydelse på personlighedsdannelsen. Fra hvilken alder er det normalt at kunne huske sit liv? Hvordan kan det være, at de tidligste erindringer ofte består af enkelte lyde, lugte, taktile eller visuelle sansninger uden tilhørende følelsesmæssige erindringer, uden forhistorie og uden narrativt forløb?

Hvad sagde Freud, og hvad mener den moderne neuropsykologi? Der er i dag flere steder et tæt samarbejde mellem psykoanalysen og neuropsykologien, hvilket er interessant, fordi Freud efter sin medicinske grunduddannelse specialiserede sig i neurologi og først herefter udviklede psykoanalysen for netop at kunne arbejde med lammelser og andre tilsyneladende somatiske fænomener, som ikke havde neurologisk udgangspunkt. Det er en meget lærerig og inspirerende dialog mellem neuropsykologien og psykoanalysen, der her rulles op.

Ph.d. Signe Holm Pedersens artikel "Psykisk realitet" beskriver de teoretiske forskelle mellem psykoanalysens og mentaliseringsteoriens forståelse af begrebet og de behandlingsmæssige konsekvenser heraf.

Ph.d.-stipendiat Charlotte Simonsen viser i artiklen "Det intersubjektive ubevidste", at moderne psykoanalyse har udviklet sig til en teori, der kan beskrive, hvordan komplekse psykologiske problemstillinger altid foregår i en mellemmenneskelig relation, både i klinikken og ude i virkeligheden.

Bogen kan både ses som en introduktion til nutidens psykoanalyse og som en præsentation af, hvad Center for Psykoanalyse arbejder med. Det er ingen letlæst bog, noget ville have vundet i klarhed ved en mindre akademisk stil, men det er en seriøs, tankevækkende og læseværdig bog, som varmt kan anbefales. ■

Talli Ungar Felding

BOGDATA

Judy Gammelgaard, Birgit Bork Mathiesen og Katrine Zeuthen (Red.): Det taler. Psykoanalytiske dialoger. Akademisk Forlag, København 2012, 244 sider, 289 kr.